

Conf. univ. dr. MIHAIL UDROIU
Judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție

Fișe de Drept penal
Partea specială
Teorie și cazuri practice

- Curs universitar -

Ediția 6

- revizuită și adăugită -

Editura C.H. Beck
București 2025

CUPRINS

Explicații despre structura fișelor	XI
Abrevieri	XXVII
Fișa nr. 1. Omorul.....	1
Fișa nr. 2. Omorul calificat	10
Fișa nr. 3. Uciderea la cererea victimei.....	19
Fișa nr. 4. Determinarea sau înlesnirea sinuciderii	22
Fișa nr. 5. Uciderea din culpă	26
Teme de analiză și dezbateri. Fișele nr. 1-5	31
Fișa nr. 6. Lovirea sau alte violențe	34
Fișa nr. 7. Vătămarea corporală	43
Fișa nr. 8. Lovirile sau vătămările cauzatoare de moarte.....	53
Fișa nr. 9. Vătămarea corporală din culpă.....	57
Fișa nr. 10. Relele tratamente aplicate minorului.....	63
Fișa nr. 11. Încăierarea.....	67
Fișa nr. 12. Violența în familie	73
Fișa nr. 13. Uciderea ori vătămarea nou-născutului săvârșită de către mamă	78
Fișa nr. 14. Întreruperea cursului sarcinii	83
Fișa nr. 15. Vătămarea fătului.....	89
Teme de analiză și dezbateri. Fișele nr. 6-15	93
Fișa nr. 16. Lipsirea de libertate în mod ilegal.....	96
Fișa nr. 17. Amenințarea	105
Fișa nr. 18. Șantajul	111
Fișa nr. 19. Hărțuirea	120
Teme de analiză și dezbateri. Fișele nr. 16-19	126
Fișa nr. 20. Proxenetismul	129
Fișa nr. 21. Violul	134
Fișa nr. 22. Violul săvârșit asupra unui minor.....	144
Fișa nr. 23. Agresiunea sexuală	152
Fișa nr. 24. Agresiunea sexuală comisă asupra unui minor.....	158

Fișa nr. 25. Determinarea sau înlesnirea întreținerii de acte sexuale sau de natură sexuală între minori	163
Fișa nr. 26. Coruperea sexuală a minorilor	167
Fișa nr. 27. Racolarea minorilor în scopuri sexuale	172
Fișa nr. 28. Hărțuirea sexuală	176
Teme de analiză și dezbateri. Fișele nr. 20-28	179
Fișa nr. 29. Violarea de domiciliu	183
Fișa nr. 30. Violarea sediului profesional.....	190
Fișa nr. 31. Violarea vieții private.....	196
Fișa nr. 32. Divulgarea secretului profesional	204
Teme de analiză și dezbateri. Fișele nr. 29-32	207
Fișa nr. 33. Furtul	208
Fișa nr. 34. Furtul calificat.....	219
Fișa nr. 35. Furtul în scop de folosință.....	227
Fișa nr. 36. Furtul urmărit la plângerea prealabilă a persoanei vătămate	231
Fișa nr. 37. Tâlhăria	234
Fișa nr. 38. Tâlhăria calificată.....	243
Fișa nr. 39. Tâlhăria urmată de moartea victimei.....	250
Fișa nr. 40. Abuzul de încredere	252
Fișa nr. 41. Abuzul de încredere prin fraudarea creditorilor	259
Fișa nr. 42. Gestiunea frauduloasă	264
Fișa nr. 43. Însușirea bunului găsit sau ajuns din eroare la făptuitor	272
Fișa nr. 44. Înșelăciunea	277
Fișa nr. 45. Distrugerea.....	288
Fișa nr. 46. Distrugerea calificată	295
Fișa nr. 47. Distrugerea din culpă.....	298
Fișa nr. 48. Tulburarea de posesie.....	301
Teme de analiză și dezbateri. Fișele nr. 33-48	306
Fișa nr. 49. Ultrajul.....	315
Fișa nr. 50. Uzurparea de calități oficiale.....	324
Fișa nr. 51. Sustragerea sau distrugerea de înscrisuri	329
Fișa nr. 52. Ruperea de sigilii	333
Fișa nr. 53. Sustragerea de sub sechestru.....	337
Fișa nr. 54. Nedenunțarea	341
Fișa nr. 55. Omisiunea sesizării	347
Fișa nr. 56. Inducerea în eroare a organelor judiciare	353
Fișa nr. 57. Favorizarea făptuitorului.....	361
Fișa nr. 58. Tăinuirea.....	370

Fișa nr. 59. Obstrucționarea justiției.....	378
Fișa nr. 60. Influențarea declarațiilor.....	382
Fișa nr. 61. Mărturia mincinoasă.....	389
Fișa nr. 62. Ultrajul judiciar.....	400
Fișa nr. 63. Cercetarea abuzivă.....	406
Fișa nr. 64. Supunerea la rele tratamente.....	411
Fișa nr. 65. Tortura.....	415
Fișa nr. 66. Represiunea nedreaptă.....	419
Fișa nr. 67. Asistența și reprezentarea neloială.....	423
Fișa nr. 68. Evadarea.....	427
Fișa nr. 69. Înlesnirea evadării.....	434
Fișa nr. 70. Nerespectarea hotărârilor judecătorești.....	439
Fișa nr. 71. Neexecutarea sancțiunilor penale.....	445
Teme de analiză și dezbateri. Fișele nr. 49-71.....	449
Fișa nr. 72. Luarea de mită.....	452
Fișa nr. 73. Darea de mită.....	468
Fișa nr. 74. Traficul de influență.....	476
Fișa nr. 75. Cumpărarea de influență.....	489
Fișa nr. 76. Delapidarea.....	495
Fișa nr. 77. Purtarea abuzivă.....	504
Fișa nr. 78. Abuzul în serviciu.....	509
Fișa nr. 79. Neglijența în serviciu.....	520
Teme de analiză și dezbateri. Fișele nr. 72-79.....	526
Fișa nr. 80. Falsificarea de monede.....	528
Fișa nr. 81. Falsul material în înscrisurile oficiale.....	531
Fișa nr. 82. Falsul intelectual.....	539
Fișa nr. 83. Falsul în înscrisuri sub semnătură privată.....	546
Fișa nr. 84. Uzul de fals.....	553
Fișa nr. 85. Falsul în declarații.....	558
Fișa nr. 86. Falsul privind identitatea.....	565
Teme de analiză și dezbateri. Fișele nr. 80-86.....	571
Fișa nr. 87. Punerea în circulație sau conducerea unui vehicul neînmatriculat.....	574
Fișa nr. 88. Conducerea unui vehicul fără permis de conducere.....	581
Fișa nr. 89. Conducerea unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe.....	589
Fișa nr. 90. Consumul de alcool sau de alte substanțe psihoactive ulterior producerii unui accident de circulație.....	596
Fișa nr. 91. Refuzul sau sustragerea de la prelevarea de mostre biologice.....	600

Fișa nr. 92. Părăsirea locului accidentului ori modificarea sau ștergerea urmelor acestuia.....	606
Teme de analiză și dezbateri. Fișele nr. 87-92	613
Fișa nr. 93. Tulburarea ordinii și liniștii publice	614
Fișa nr. 94. Ultrajul contra bunelor moravuri	622
Fișa nr. 95. Incestul	626
Fișa nr. 96. Abandonul de familie	632
Fișa nr. 97. Nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului	640
Teme de analiză și dezbateri. Fișele nr. 93-97	645
Fișa nr. 98. TAD-uri recapitulative	646
 Bibliografie generală	 653

I. DEFINIȚIA LEGALĂ și COMENTARIU INTRODUCȚIV: Fiecare fișă debutează cu definiția legală a infracțiunii. Comentariul introductiv este o secțiune prezentă în unele fișe care implică o prezentare sintetică a infracțiunii pentru acomodarea cititorului cu obiectul analizei, fără a insista pe elementele tehnice ale incriminării.

II. CUVINTE CHEIE: este o secțiune prezentă în unele fișe care conține definirea unor noțiuni de bază pentru a facilita învățarea limbajului specific și, uneori, a sensurilor autonome ale unor instituții penale.

III. STRUCTURA INFRAȚIUNII – EXPLICAȚII: reprezintă partea de substanță a fișei care cuprinde scheme logice și observații cu privire la fiecare element esențial al conținutului constitutiv al infracțiunii analizate.

IV. NU FI TENTAT SĂ CONSIDERI CĂ (...): această secțiune este destinată evidențierii celor mai frecvente confuzii care pot să apară în determinarea încadrării juridice corecte ori în reținerea altor elemente de tipicitate obiectivă ori subiectivă, precum și modalitatea în care pot fi evitate. Fiecare mențiune din cadrul acestei secțiuni se va citi având întotdeauna ca formulă de început „**nu fi tentat să consideri că**” în continuarea căreia va fi evidențiată confuzia în înțelegerea instituției/dispoziției legale, pentru ca începând cu „**deoarece**”/„**întrucât**” să fie evidențiat sensul corect care trebuie reținut și elementele în temeiul cărora poate fi evitată confuzia.

V. BLACK BOX: este o secțiune utilizată pentru a clarifica probleme dificile de drept și pentru a oferi informații suplimentare cu privire la modalitatea de interpretare și aplicare a legii. Deopotrivă, în cadrul acestei secțiuni se vor face recondamnări sau trimiteri la diferite analize doctrinare.

VI. TABELE DE ANALIZĂ COMPARATIVĂ (TAC): în finalul unora dintre fișe vor fi inserate și tabele în care vor fi prezentate două sau mai multe infracțiuni, pentru a fi evidențiate asemănările și deosebirile dintre acestea.

VII. SUBIECTE RECAPITULATIVE: Prin intermediul acestei secțiuni se urmărește testarea capacității de înțelegere a conținutului constitutiv al unei/unor infracțiuni. Prin subiectele propuse se solicită analizarea sistematică a unei probleme de drept, care de regulă presupune cunoașterea a două sau mai multe instituții juridice/infracțiuni sau discutarea unei problematice controversate ori care este susceptibilă de mai multe interpretări.

Ghid de rezolvare a subiectelor recapitulative: în general ar trebui parcurși următorii pași:

a. Identificarea structurii logice a subiectului și a instituțiilor de drept aplicabile, ca parte introductivă a răspunsului;

b. Prezentarea argumentelor reținute și a analizei efectuate;

c. Formularea unei concluzii coerente cu argumentele folosite.

Uneori, subiectul recapitulativ poate viza o comparație între două sau mai multe infracțiuni, ori numai identificarea deosebirilor dintre acestea. În acest caz, este important de identificat atât elementele principale (esențiale) de asemănare/deosebire, cât și a celor subsidiare, care, uneori, pot decurge, într-o anumită măsură, din cele principale, deoarece numai în acest fel este conturată o prezentare comparată, complexă și completă a infracțiunilor în discuție.

Ponturi: Trebuie avut în vedere faptul că subiectul recapitulativ nu urmărește expunerea tuturor cunoștințelor cu privire la problematica sau infracțiunea în discuție, ci coroborarea cunoștințelor. Astfel, în oferirea răspunsului trebuie evitată cantonarea prezentării doar la simpla redare a normei de incriminare ori a altor norme de drept penal, fiind însă necesară adoptarea unei structuri clare și logice a răspunsului.

VIII. TEME DE ANALIZĂ ȘI DEZBATERE (TAD): Prin intermediul acestei secțiuni se urmărește ca prin raportare la datele unei spețe să fie testată capacitatea de a identifica și analiza **problemele de fapt**, de a dezbate alternativele posibile și de a explica și aplica **normele de incriminare** (de pildă, determinarea corectei încadrări juridice, ori a formei de vinovăției sau a participației penale etc.). Trebuie avut în vedere că, uneori, situațiile factuale sunt în mod deliberat descrise ambiguu, pentru a permite argumentarea mai multor alternative posibile. Situațiile de fapt prezentate pot fi folosite și în cadrul unui joc de roluri în care participanții la dezbateri pot argumenta fie din postura acuzatorului, fie din cea a victimei sau a acuzatului. Având în vedere scopul urmărit prin această secțiune în materia Dreptului penal, Partea specială TAD-urile vor fi inserate la finalul fișei care analizează ultima infracțiune din cadrul unui capitol/titlu din Codul penal.

Ghid de rezolvare TAD: în general ar trebui parcurși următorii pași, care implică existența unui plan coerent și sistematic:

- a. identificarea situațiilor de fapt care sunt relevante pentru formularea unui răspuns;
- b. determinarea infracțiunii/instituției/lor de drept incidente;
- c. aplicarea legii situațiilor de fapt identificate;
- d. concluzia.

Ponturi: Abordarea sistematică a TAD-ului este cheia în ajungerea la o concluzie. În cadrul acestei abordări este esențial a nu se adăuga fapte sau situații de fapt celor deja descrise. În plus, la *punctul b)* este importantă nu doar redarea normei de incriminare/drept, ci concentrarea explicației pe detaliile sau condițiile care o fac incidentă în speță. În procesul de aplicare a legii de la *punctul c)* ajungerea la o soluție este dependentă de aplicarea normelor de drept în fiecare stadiu al construcției raționamentului. Astfel, aplicarea legii se face gradual în funcție de particularitățile situațiilor de fapt reținute ca relevante. Uneori, nu se poate reține existența unui singur răspuns corect, scopul TAD-ului fiind acela de a contribui la expunerea argumentelor, astfel ca problematica de drept să fie lămurită, iar aplicarea legii să nu fie mecanică. Atât în cazul TAD-urilor, dar mai ales al întrebărilor recapitulative trebuie încă de la început verificat dacă a fost înțeleasă cerința și creat un plan al răspunsului.

Pentru o aplicație practică a ghidului de rezolvare a TAD, a se vedea exemplul de mai jos.

IX. JURISPRUDENȚĂ: secțiune utilizată pentru sinteza unor soluții jurisprudențiale relevante în scopul de a evidenția modul de aplicare concretă în practica judiciară a instituției studiate.

Persoana vătămată a fost acostată de către cei trei inculpați: X (30 de ani), Y (28 ani) și Z (19 ani, diagnosticat cu retard mintal) în jurul orei 12:00 în momentul în care ieșea din curtea școlii generale unde învăța, imediat după terminarea orelor.

Inculpații X, Y și Z au întrebat-o cum stă cu viața sexuală și i-au propus acesteia să întrețină raporturi sexuale orale în schimbul remiterii unui joc Playstation 4 (PS4). Deranjați de refuzul categoric al persoanei vătămate, X, Y și Z au urmărit-o până în fața casei în care aceasta locuia.

Aflând că persoana vătămată și părinții acesteia locuiesc în acel imobil fără forme legale de peste doi ani și că părinții lucrează ca paznici de noapte, în jurul orelor 22:45 inculpații X, Y și Z au revenit la imobilul în care locuia persoana vătămată în scopul de a sustrage bunuri. Observând-o pe persoana vătămată în curtea imobilului, inculpații X, Y și Z au pătruns în curtea casei escaladând gardul, în scopul de a pune în executare propunerea sexuală formulată inițial, convenind că, în aceste împrejurări, acest lucru se va întâmpla indiferent de opinia persoanei vătămate.

X și Y au amenințat-o pe persoana vătămată și au forțat-o să întrețină acte sexuale orale cu aceștia. Mai apoi, X a dezbrăcat-o pe persoana vătămată și după ce a lovit-o cu pumnii în zona capului și abdomenului, a întreținut cu aceasta un raport sexual normal și un act sexual anal.

Ulterior, Y l-a amenințat pe Z cu un cuțit, solicitându-i să întrețină cu persoana vătămată un raport sexual normal. Față de refuzul lui Z, Y i-a solicitat să întrețină un act sexual oral, punându-i cuțitul la gât și spunându-i că o să îl taie dacă nu îi respectă indicațiile, cuțit cu care a amenințat-o și pe persoana vătămată. Astfel, persoana vătămată a fost constrânsă să întrețină concomitent acte sexuale orale și anale atât cu Y, cât și Z, acesta din urmă fiind constrâns de Y să procedeze și la atingerea persoanei vătămate în părțile intime.

Ulterior, profitând de neatenția lui X și Y, Z a reușit să fugă din curtea persoanei vătămate, iar după plecarea acestuia X și Y au continuat să întrețină, prin constrângere fizică și amenințare, raporturi sexuale și acte sexuale orale cu persoana vătămată, până când au părăsit imobilul în jurul orelor 1:00, când persoana vătămată a anunțat poliția și părinții.

Stabiliți motivat încadrarea juridică a acuzației penale formulate de parchet prin reținerea situației de fapt expuse mai sus. Ce soluții va putea pronunța instanța cu privire la inculpații X, Y și Z trimiși în judecată pentru acuzația astfel determinată?

1. Identificarea situațiilor de fapt care sunt relevante pentru formularea unui răspuns

- a. victimă minoră care nu își exprimă acordul la actele de penetrare sexuală;
- b. pătrunderea fără drept pe timp de noapte de trei persoane împreună în domiciliul persoanei vătămate;
- c. întreținerea în aceeași împrejurare prin constrângere de către X și Y de multiple acte de penetrare sexuală cu persoana vătămată;
- d. determinarea prin amenințare și violență de către Y a lui Z să întrețină acte sexuale cu persoana vătămată constrânsă și să o atingă în zonele intime. Comiterea de acte de penetrare sexuală de către Y împreună cu Z;
- e. lipsa vreunei restrângerii a libertății persoanei după momentul consumării violului.

2. Determinarea infracțiunii/instituției/ilor de drept incidente

- a. viol săvârșit asupra unui minor în varianta agravată (asupra unui minor și de două sau mai multe persoane împreună) – art. 218¹ alin. (2) și (4) lit. e) C.pen., precum și violarea de domiciliu în varianta agravată (în timpul nopții) – art. 224 alin. (1) și (2) C.pen.;
- b. circumstanța agravantă legală prevăzută de art. 77 lit. a) C.pen. în cazul violării de domiciliu; neaplicarea acestei circumstanțe și în cazul violului;
- c. acțiunea lui Z sub imperiul constrângerii fizice – art. 24 C.pen.;
- d. participația improprie a lui Y la faptele lui Z (art. 52 C.pen.);
- e. condițiile de aplicare a tratamentului sancționator (art. 80 C.pen., art. 83 C.pen., art. 91 C.pen.).

3. Aplicarea legii situațiilor de fapt identificate

- a. X, Y și Z au întreținut raporturi sexuale și acte sexuale prin constrângere cu persoana vătămată. Coautorat la fapta tipică și antijuridică de viol săvârșit asupra unui minor prevăzută de art. 218¹ alin. (2) și (4) lit. e) C.pen.;
- b. nu există niciun caz de înlăturare a imputabilității faptei pentru X și Y. Fapta acestora constituie infracțiunea de viol;
- c. X și Y comit violul în condițiile unității naturale colective de infracțiune, fiind realizată în aceleași împrejurări spațio-temporale o singură acțiune infracțională și mai multe acte de executare; întreruperile intervenite în intervalul de timp în care a fost săvârșită fapta sunt întreruperi firești, raporturile și actele sexuale fiind săvârșite în cadrul unui proces execuțional unic;

e. X, Y și Z au comis în coautorat infracțiunea de violare de domiciliu în timpul nopții, iar răspunderea penală este agravată și de acțiunea concomitentă a acestora – art. 224 alin. (1) și (2) C.pen. cu aplicarea art. 77 lit. a) C.pen.

4. Concluzii

a. X și Y vor fi condamnați pentru comiterea în concurs real a infracțiunilor de viol săvârșit asupra unui minor și violarea de domiciliu, prevăzute de art. 218¹ alin. (2) și (4) lit. e) C.pen. și art. 224 alin. (1) și (2) C.pen. cu aplicarea art. 77 lit. a) C.pen. Soluția de condamnare se impune față de limitele de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunea de viol săvârșită asupra unui minor și de necesitatea asigurării unui tratament sancționator unitar al pluralității din infracțiuni. În funcție de procedura de judecată urmată și de reținerea unor cauze de atenuare, având în vedere și quantumul pedepsei rezultante aplicate, nu este exclusă posibilitatea suspendării sub supraveghere a executării pedepsei;

b. Z va fi achitat în temeiul art. 16 alin. (1) lit. d) teza a II-a C.proc.pen. ca urmare a reținerii unei cauze de neimputabilitate în privința acuzației de viol. În ceea ce privește acuzația de violare de domiciliu, instanța poate opta între renunțarea la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, suspendarea sub supraveghere și condamnarea cu executare în regim de detenție în funcție de modalitatea de evaluare a criteriilor prevăzute de art. 74 C.pen.

LBBIS

We know books

O POSIBILĂ VARIANTĂ DE RĂSPUNS

Observații preliminare:

- Răspunsul trebuie să evidențieze înțelegerea clară a faptelor din cuprinsul TAD-ului, precum și a distincțiilor ce trebuie făcute în legătură cu infracțiunile incidente în cauză;
- Răspunsul trebuie să se raporteze la situația de fapt descrisă în conținutul TAD-ului, nefiind posibilă adăugarea unor ipoteze sau scenarii factuale suplimentare ori a unor circumstanțe personale;
- La elaborarea răspunsului trebuie efectuate toate diligențele pentru a se observa fiecare particularitate factuală menționată în TAD; dacă este luată în considerare aceasta, trebuie explicată prin raportare la dispoziția legală incidentă;
- Trebuie argumentată atât reținerea unei anumite încadrări juridice, cât și forma de participație, natura unității sau a pluralității de infracțiuni, cauzele de agravare a răspunderii penale etc.

Precizați încă de la începutul analizei obiectul acesteia și infracțiunile care urmează a fi reținute pentru a evidenția că ați înțeles faptele și ați determinat corect acuzațiile penale incidente în cauză.

Procedați la analiza distinctă a celor două acuzații pentru realizarea unei abordări structurate a răspunsului.

Utilizați și evidențiați în TAD-urile mai complexe (cum este cel de față) secțiunile în scopul de a ghida evaluatorul pe parcursul raționamentului. Astfel este reliefat caracterul metodic al analizei.

TAD-ul urmărește determinarea mai întâi a acuzației penale formulate împotriva inculpaților, a sustenabilității acesteia, iar apoi a soluțiilor pe care instanța de judecată le-ar putea pronunța cu privire la fiecare dintre cei trei inculpați trimiși în judecată.

În principiu, **trebuie distins între două categorii de acțiuni ilicite** comise de către cei trei inculpați în funcție de valorile sociale afectate prin acestea:

1. protecția inviolabilității domiciliului și, implicit, a libertății individuale și a vieții private a persoanei fizice prin violarea de domiciliu;
2. relațiile sociale referitoare la libertatea sexuală a unei persoane – violul.

În privința acestei din urmă infracțiuni se impune realizarea unei distincții între acțiunile lui X și Y, pe de o parte, și cele ale lui Z, pe de altă parte.

1. În privința infracțiunii de violare de domiciliu

Determinați elementele de tipicitate relevante pentru analiza din cauză. Aplicați dreptul la situațiile factuale relevante în fiecare stadiu al analizei.

În privința spațiului protejat și a modalității de realizare a faptei tipice, mai întâi trebuie avut în vedere că, potrivit art. 224 C.pen., obiectul protecției îl constituie nu numai locuința, ci și locul împrejmuit ținând de aceasta care se plasează într-o continuitate naturală cu celelalte spații protejate (locuința sau dependința). În legătură cu aceste spații protejate, trebuie notat că nu prezintă importanță dacă persoana vătămată deține imobilul în baza unui titlu legal sau nu și nici dacă aceasta avea stabilit. În mod legal reședința sau domiciliu, atât timp cât în aceste spații se desfășoară efectiv viața privată a subiectului pasiv, care are dreptul de a permite sau refuza intrarea sau rămânerea în aceste spații.

În al doilea rând, se observă că una dintre cele două modalități alternative sancționate de art. 224 alin. (1) C.pen. privește pătrunderea fără drept, în orice mod, într-o locuință, încăpere, dependință sau loc împrejmuit ținând de acestea.

Așadar, pătrunderea care are semnificația accesului fizic în spațiul protejat de legea penală trebuie să fie realizată fără drept, efectivă și fără consimțământul (expres sau tacit) al persoanei care folosește domiciliul.

Asigurați-vă că răspunsul vizează situația factuală cuprinsă în TAD.

Fără de situația de fapt descrisă în conținutul TAD-ului urmează a se reține că legea oferă o protecție spațiului în care persoana vătămată locuia cu caracter de continuitate (în ultimii doi ani); astfel, protecția vizează nu numai casa de locuit, ci și curtea care o împrejmuea. Existența unui spațiu împrejmuit ținând de casa de locuit rezultă din faptul că inculpații au escaladat gardul pentru a pătrunde în curtea în care se afla persoana vătămată.

Pătrunderea în spațiul protejat este evidentă, aceasta survenind consecutiv escaladării gardului.

Din niciuna dintre datele TAD-ului nu rezultă că inculpații aveau dreptul de a pătrunde în timpul nopții în curtea persoanei vătămate și nici că persoana vătămată sau vreun alt titular al dreptului și-ar fi exprimat în vreun fel consimțământul pentru pătrunderea inculpaților în curtea casei.

Deopotrivă, din datele TAD-ului nu rezultă că inculpații ar fi avut reprezentarea că vre o persoană le-a dat anterior consimțământul pentru a pătrunde în spațiul protejat juridic, în condițiile în care intenția inițială a acestora a fost aceea de a sustrage bunuri din locuință știind că adulții sunt plecați la lucru în timpul nopții și protecția proprietății este semnificativ mai redusă în aceste împrejurări, ținând cont și de ora la care aceștia au ajuns în dreptul locuinței.

Stabiliți care sunt condițiile pentru reținerea intenției directe și modul în care acestea sunt reflectate în situația de fapt din cauză.

Cum lipsa consimțământului se prezumă până la proba contrară, în special în situațiile în care pătrunderea are loc în mod clandestin, prin escaladarea gardului și cum nu există vreun fapt din care să rezulte existența consimțământului, se va reține că pătrunderea inculpaților X, Y și Z în spațiul protejat *a fost efectivă, a avut loc fără drept și fără consimțământul persoanei vătămate.*

Sub aspectul laturii subiective, inculpații X, Y și Z au comis infracțiunea cu intenție directă, prevăzând și urmărind pătrunderea nelegală în domiciliu.

Chiar dacă rezoluția inculpaților la momentul la care au ajuns la locuința persoanei vătămate a fost aceea de a sustrage bunuri în timpul nopții, prin escaladare și violare de domiciliu (furt calificat), inculpații X, Y și Z nu a realizat niciun act de executare în această direcție, intenția de a comite furtul rămânând numai în sfera actelor de pregătire neincriminate.

Astfel, inculpații X, Y și Z au renunțat la intenția de a sustrage bunuri, revenind la opțiunea inițială de a întreține acte sexuale cu persoana vătămată.

Pentru a-și satisface pornirile sexuale și a ajunge la victimă, inculpații au decis să pătrundă în curtea casei în care aceasta se afla prin escaladare gardului, prevăzând și urmărind violarea domiciliului, pe care oricum o avuseseră în vedere și la momentul în care doreau să comită furtul.

Violarea de domiciliu s-a comis în condițiile variantei agravate a infracțiunii prevăzute de art. 224 alin. (2) C.pen. (în timpul nopții).

Pentru a se reține această variantă agravată, fapta trebuie săvârșită după ce întunericul a luat, în mod real, locul luminii și înainte de apariția zorilor; determinarea concretă se va face după **criteriul astronomic**, care va ține seama de ora, ziua, luna în care a fost săvârșită fapta.

Având în vedere că fapta a fost comisă în jurul orei 22:45, indiferent de anotimpul în care ar fi avut loc pătrunderea, este de notorietate că la această oră întunericul ia locul luminii.

Toți trei inculpații au fost în măsură să conștientizeze că fapta este comisă noaptea.

În final, trebuie precizat că nu prezintă relevanță pentru reținerea acestei variante agravate dacă inculpații au profitat sau nu de timpul nopții pentru comiterea violării de domiciliu. Deopotrivă, absența de acasă a părinților victimei nu prezintă nicio importanță sub acest aspect.

Dovediți înțelegerea ipotezei care atrage reținerea variantei agravate a infracțiunii de violare de domiciliu.

Reliefați înțelegerea condițiilor necesare pentru reținerea coautoratului.

Acțiunea inculpaților realizează cerințele coautoratului în condițiile în care acțiunea tipică a fost comisă nemijlocit de fiecare dintre aceștia în baza unei legături subiective concomitente.

Astfel, din datele TAD-ului rezultă că după ce inculpații au observat-o pe persoana vătămată în curtea imobilului, au pătruns în curtea casei escaladând gardul în scopul de a pune în executare propunerea inițială de a întreține acte sexuale, coeziunea subiectivă fiind evidentă, deoarece numai prin pătrunderea împreună în domiciliul victimei puteau fi realizate actele sexuale pretinse anterior.

Prin urmare, inculpații X, Y și Z vor răspunde penal pentru comiterea în coautorat a infracțiunii de violare de domiciliu în varianta agravată prevăzută de art. 224 alin. (1) și (2) C.pen.

Asigurați-vă că analiza din prima secțiune se finalizează cu scurte concluzii ale raționamentelor care au o anumită semnificație.

Evidențiați cea de-a doua secțiune a analizei.

Astfel, se vor delimita și înțelege mai ușor cele două subsecțiuni 2.1. și 2.2. de mai jos în care sunt analizate separat acțiunile ilicite ale participanților.

2. Referitor la infracțiunea de viol

Prezentați norma de incriminare și procedați la o analiză adecvată pentru problematica de drept din cauză pentru a dovedi că ați înțeles structura laturii obiective a violului.

Redarea corectă a normei de incriminare creează premisele evidențierii elementelor ce urmează a fi analizate.

Potrivit art. 218 C.pen., violul se comite doar printr-o acțiune constând în întreținerea unui raport sexual, act sexual oral sau anal ori a oricăror acte de penetrare vaginală sau anală cu o persoană de sex diferit sau de același sex, prin constrângere, punere în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de această stare.

Este necesar ca raportul sexual, actul sexual oral sau anal, ori actul de penetrare vaginală sau anală să aibă loc *fără consimțământul persoanei, prin constrângere [fizică sau psihică (amenințare)], punere în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de această stare.*

Constrângerea fizică sau psihică trebuie să fie *efectivă*, anterioară sau concomitentă violului, conducând la înlăturarea sau diminuarea opoziției victimei.

Asigurați-vă că analiza în drept prezentată anterior este aplicată în concret, uzitând împrejurările de fapt reținute în cuprinsul TAD-ului.

Evidențiați înțelegerea distincției dintre raport sexual și act sexual.

Evidențiați întrunirea și a celei de-a doua trăsături esențiale a infracțiunii cu privire la fapta celor trei inculpați.

Asigurați-vă că se înțelege cât mai cursiv structura raționamentului prin divizarea prezentării între situația lui Z, pe de o parte, și a lui X și Y, pe de altă parte.

Astfel, analiza separată are ca efect conceperea unei structuri logice de prezentare și accentuarea particularităților faptelor inculpaților.

Față de situația de fapt descrisă în conținutul TAD-ului și de modalitatea de interpretare și aplicare a art. 218 C.pen., urmează a se reține că toți inculpații au întreținut *acte de penetrare sexuală* cu victima, după cum urmează:

- a. X și Y **raporturi sexuale și acte sexuale** orale și anale;
- b. Z numai **acte sexuale orale și anale**.

În toate cazurile actele de penetrare sexuală au fost comise *prin constrângere fizică* realizată prin acte de violență exercitate asupra corpului acesteia (cap, abdomen) *sau prin constrângere morală* (amenințare).

Constrângerea victimei a fost *efectivă*, astfel cum rezultă din circumstanțele concrete ale cauzei, fapta fiind comisă în urma pătrunderii în timpul nopții a trei bărbați adulți în curtea casei în care se afla persoana vătămată minoră ai cărei părinți nu erau acasă.

Astfel, pluralitatea de agresori și actele de violență fizică sau morală exercitate au fost apte, în concret, să înfrângă orice rezistență a victimei minore.

Relevantă în acest context este și starea de minoritate a victimei în condițiile în care aceasta era elevă la o școală generală.

Toate acțiunile inculpaților constituie **fapte antijuridice**, nefiind incidentă niciuna dintre cauzele justificative prevăzute de art. 19-22 C.pen.

Astfel, din datele TAD-ului nu se poate reține existența vreunui atac din partea persoanei vătămate, nici a vreunei stări de pericol care să justifice acțiunea inculpaților în condițiile stării de necesitate ori a legitimei apărări și cu atât mai puțin comiterea faptei în exercitarea unui drept sau ca urmare a îndeplinirii unei obligații.

Tot astfel, nu se poate reține nici consimțământul victimei, după cum s-a arătat anterior, aceasta fiind constrânsă să suporte actele de penetrare sexuală comise de inculpați chiar în propria curte.

În continuare este necesar a se distinge situația inculpatului Z de cea a inculpaților X și Y.

2.1. În cazul lui Z, deși fapta de viol este tipică și antijuridică, lipsește trăsătura esențială a imputabilității ca urmare a comiterii faptei sub imperiul constrângerii morale, fiind îndeplinite condițiile prevăzute de art. 25 C.pen.

Condițiile necesare pentru reținere constrângerii morale sunt multiple. Asigurați-vă că fiecare dintre acestea este reflectată în situația factuală din TAD. Nu confundați constrângerea morală cu constrângerea fizică.

Astfel, în cauză există o acțiune de constrângere care întrunește toate condițiile stipulate în art. 25 C.pen., fiind exercitată asupra psihicului lui Z de către Y prin amenințarea cu tăierea gâtului cu cuțitul.

Răul cu care a fost amenințat Z în cazul în care nu ceda solicitării lui Y și nu comitea fapta prevăzută de legea penală era *grav* (de natură a-i pune în pericol viața ori chiar de a conduce la suprimarea vieții), *iminent* (în condițiile în care cuțitul a fost plasat de Y în dreptul gâtului lui Z în momentul amenințării), *inevitabil* (altfel decât prin comiterea actelor de penetrare sexuală a victimei), *injust și proporțional* cu urmarea faptei prevăzute de lege penală ce se solicită a fi săvârșită.

Această amenințare i-a provocat lui Z un sentiment de teamă care *i-a afectat libertatea de voință*, în aceste circumstanțe fiind comise de către Z actele de penetrare sexuală, neavând altă alternativă.

În condițiile în care Y a fost tot timpul prezent la momentul în care Z a întreținut acte sexuale cu victima, având cuțitul asupra sa și chiar întreținând simultan cu Z acte sexuale cu victima constrânsă tot prin amenințare cu cuțitul, având în vedere și locul și ora la care violul a avut loc, precum și faptul că Z era diagnosticat cu retard mintal nu se poate distinge vreo modalitate în care Z putea să înlăture pericolul cu care a fost amenințat, constrângerea morală fiind *irezistibilă*.

Relevant cu privire la caracterul irezistibil al constrângerii este și faptul că, ulterior întreținerii actelor sexuale și a încetării acțiunilor de amenințare, Z a fugit de la locul faptei.

Așadar, fapta comisă de Z nu va constitui infracțiune de viol deoarece nu îi poate fi imputată în condițiile în care acesta a acționat sub imperiul constrângerii morale.

Din datele TAD-ului rezultă că Z a fost constrâns de Y să procedeze și la atingerea persoanei vătămate în părțile intime.

Deși aceste acte au natura unor acțiuni de agresiune sexuală, trebuie avut în vedere că art. 219 alin. (4) C.pen. reglementează un caz de absorbție legală a actelor de agresiune sexuală în cele de viol comise în formă consumată. Astfel, dacă actele de agresiune sexuală au fost precedate sau urmate *în același context* de întreținerea unui raport sexual, act sexual oral sau anal, respectiv a unui act de penetrare vaginală sau anală, fapta constituie viol (care absoarbe legal agresiunea sexuală), iar nu un concurs între viol și agresiune sexuală.

În aceste condiții, nu se poate reține că Z a comis o faptă tipică, dar neimputabilă de agresiune sexuală și implicit nici o participație improprie la aceasta infracțiune în sarcina lui Y.

Nu uitați de actele care nu au o autonomie infracțională, fiind absorbite legal în alte infracțiuni comise în același context.

Prezentați motivele pentru care se impune reținerea coautoratului la o unitate colectivă de infracțiune. Utilizați situațiile de fapt descrise în TAD pentru a oferi suport argumentelor.

2.2. În ceea ce îi privește pe X și Y, fapta comisă în coautorat întrunește trăsăturile esențiale ale infracțiunii de viol realizate în forma unității naturale colective.

Mai întâi, trebuie reținut că X și Y au comis o singură infracțiune de viol *în forma unității naturale colective*, în condițiile în care pluralitatea de acte de penetrare sexuală a fost comisă în aceeași împrejurare, într-un interval de 2 ore și 15 minute, în cadrul căruia întreruperile între actele sexuale au fost determinate de specificul infracțiunii. Astfel, în intervalul de timp referit nu se poate reține comiterea unei pluralități de acțiuni infracționale realizate la diferite intervale de timp pentru a se reține forma continuată a infracțiunii, ci o singură acțiune infracțională în cuprinsul căror sunt reținute mai multe acte de executare, întreruperile dintre acestea fiind firești. Așadar, raporturile și actele sexuale au fost săvârșite în cadrul unui proces execuțional unic.

În al doilea rând, trebuie constatat că X și Y au realizat *în mod nemijlocit* actele de constrângere, precum și raporturile și actele sexuale cu victima, acționând în baza unei legături subiective anterioare, dar și simultane, în scopul înfrângerii libertății sexuale a persoanei vătămate.

Mai trebuie avut în vedere că în modalitatea în care a fost comis violul, această infracțiune se prezintă ca una complexă care absoarbe atât amenințarea și lovirile sau alte violențe exercitate asupra victimei, cât și lipsirea acesteia de libertate în perioada necesară întreținerii actelor de penetrare sexuală. Or, în cazul infracțiunilor *complexe* există coautorat și în situația în care unul/unii dintre participanți săvârșește/săvârșesc o parte a acțiunii infracționale, iar altul/alții cealaltă parte a acesteia; prin urmare, dacă unul dintre infractori realizează actele de constrângere prin violență și/sau amenințare, iar celălalt întreține actul sexual de penetrare, se va reține existența coautoratului la infracțiunea de viol.

În consecință, acțiunea celor doi inculpați se prezintă ca un coautorat la infracțiunea de viol.

În al treilea rând, trebuie notat că Y a efectuat și acte de determinare prin constrângere a lui Z să întrețină acte sexuale cu victima și totodată a amenințat-o și pe aceasta din urmă în vederea facilitării întreținerii actelor sexuale de către Z.

Această formă de participatie improprie (intenție – lipsă vinovăție) este absorbită natural în actele de coautorat la aceeași faptă tipică și nejustificată (unitate naturală), calitatea lui Z fiind doar aceea de coautor la fapta de viol.

Prezentați cele două variante agravate ale violului și apoi analizați particularitățile fiecăreia în part. prin raportare la datele concrete ale TAD-ului.

We know

books

La încadrarea juridică a faptei lui se vor reține variantele agravate ale violului săvârșit asupra unui minor prevăzută de art. 218¹ alin. (2) și (4) lit. e) C.pen.

Pe de o parte, violul a fost comis *asupra unui minor*, victima fiind elevă la o școală generală. Inculpații au avut această reprezentare la momentul comiterii faptei în condițiile în care au acostat-o împreună pe victimă în fața școlii, după terminarea orelor. Ulterior, inculpații au avut posibilitatea să constate dezvoltarea morfofiziologică a victimei în condițiile în care au urmărit-o până la locuința acesteia și s-au interesat despre situația ei familială.

Pe de altă parte, se va reține violul comis de *trei persoane împreună*, deoarece prin raportare la fapta tipică toți cei trei inculpați aveau calitatea de coautori, participând material la comiterea faptei cu acte ce intră în conținutul complexității legale de infracțiune.

Așadar, la comiterea faptei a participat în calitate de coautor și Z, care constrâns fiind de inculpatul Y, a realizat împreună cu acesta acte sexuale orale și anale asupra persoanei vătămate, împotriva voinței acesteia. Nu prezintă importanță pentru reținerea acestei variante agravate că fapta comisă de Z nu este imputabilă, relevant fiind ca fapta tipică să fi fost comisă în concret de către două sau mai multe persoane împreună.

Explicați motivul pentru care în privința infracțiunii de viol nu se poate reține circumstanța agravantă legală reținută în sarcina aceluiași inculpați pentru infracțiunea de violare de domiciliu.

Față de încadrarea juridică a faptei în art. 218¹ (4) lit. e) C.pen. **nu se poate reține în sarcina lui X și a lui Y circumstanța agravantă legală** a săvârșirii faptei de trei sau mai multe persoane împreună, prevăzută de art. 77 lit. a) C.pen.

Determinați tipul de concurs de infracțiuni incident în cauză și oferiți explicații în funcție de particularitățile cauzei.

În sarcina lui X și Y se va reține așadar comiterea în concurs (real și eterogen) a infracțiunii de viol săvârșit asupra unui minor prevăzută de art. 218¹ alin. (2) și (4) lit. e) C.pen. și a infracțiunii de violare de domiciliu, prevăzută de art. 224 alin. (1) și (2) C.pen. cu aplicarea art. 77 lit. a) C.pen.

Mai întâi, se constată că este vorba de un *conkurs real* în condițiile în care cele două infracțiuni au fost comise de X și Y prin acțiuni distincte înainte de a fi condamnați definitiv pentru vreuna dintre ele, existând tot atâtea infracțiuni câte acțiuni au fost săvârșite [art. 38 alin. (1) teza I C.pen.].

În al doilea rând, trebuie reținut caracterul *eterogen* al concursului deoarece infracțiunile comise nu sunt de aceeași natură, una afectând inviolabilitatea domiciliului și, implicit, a libertății individuale și a vieții private a persoanei, iar cealaltă relațiile sociale referitoare la libertatea sexuală a unei persoane.

Prezentați alternativ soluțiile posibil a fi dispuse, evidențiind și argumentând modalitățile posibile de individualizare a pedepsei sau a executării acesteia.

În al treilea rând, concursul real este cu conexitate etiologică deoarece infracțiunea de violare de domiciliu fost comisă pentru săvârșirea violului [art. 38 alin. (1) teza a II-a C.pen.]. Astfel, se poate constata că atât infracțiunea mijloc, cât și infracțiunea scop sunt comise cu intenție directă și că inculpații X și Y au luat rezoluția comiterii infracțiunii scop (violul), anterior comiterii infracțiunii mijloc (violarea de domiciliu).

Relativ la soluțiile pe care le poate pronunța instanța, trebuie distins între situația lui X și Y, și cea a lui Z.

1. Cu privire la inculpații X și Y

Instanța va dispune o soluție de condamnare a inculpaților X și Y pentru comiterea în concurs real a infracțiunilor de viol și violarea de domiciliu, prevăzute de art. 218¹ alin. (2) și (4) lit. e) C.pen. și art. 224 alin. (1) și (2) C.pen. cu aplicarea art. 77 lit. a) C.pen.

Soluția de condamnare se impune față de limitele de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunea de viol agravat (de la 5 la 12 ani închisoare) și de necesitatea asigurării unui tratament sancționator unitar al pluralității din infracțiuni.

Astfel, instanța nu va putea dispune o altă soluție decât aceea de condamnare a inculpaților pentru infracțiunea de viol.

În aceste condiții, coerența tratamentului sancționator impune adoptarea tot a unei soluții de condamnare și pentru infracțiunea de violare de domiciliu.

În cazul în care judecata se desfășoară potrivit procedurii de drept comun și nu se rețin circumstanțe atenuante ori inculpații nu beneficiază de alte cauze legale de reducere a pedepsei, instanța va trebui să dispună executarea pedepsei în regim de detenție. Dacă judecata se desfășoară potrivit procedurii abreviate în cazul recunoașterii învinuirii și nu se rețin circumstanțe atenuante ori inculpații nu beneficiază de alte cauze legale de reducere a pedepsei, instanța va trebui să dispună tot executarea pedepsei în regim de detenție. Se va putea dispune suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei, numai dacă judecata se desfășoară potrivit procedurii abreviate a recunoașterii învinuirii și se rețin și alte cauze legale de reducere a pedepsei sau circumstanțe atenuante, cu condiția ca pedeapsa rezultantă aplicată pentru concursul de infracțiuni să nu fie mai mare de 3 ani închisoare.

2. În ceea ce îl privește pe inculpatul Z

Mai întâi, instanța va dispune achitarea inculpatului Z în temeiul art. 16 alin. (1) lit. d) teza a II-a C.proc.pen. ca urmare a reținerii unei cauze de neimputabilitate în privința acuzației de viol.

Apoi, în ceea ce privește acuzația de violare de domiciliu, la individualizarea tratamentului sancționator instanța va avea în vedere și faptul că violarea de domiciliu a fost comisă de trei persoane împreună, fiind incidentă circumstanța agravantă legală prevăzută de art. 77 lit. a) C.pen. față de calitatea de coautori a acestora și, ținând seama de faptul că norma de incriminare nu cuprinde în conținutul său de bază sau agravat această circumstanță.

Instanța poate opta între renunțarea la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, suspendarea sub supraveghere și condamnarea cu executare în regim de detenție în funcție de modalitatea de evaluare a criteriilor prevăzute de art. 74 C.pen.